nende „хоромы“ all, mis eestlased hiljemini olevat põletanud. Nii nõudis siis tugipunkti loomine Tartusse Jaroslavilt küllalt tööd, oluliselt mitte vähem kui mõne uue linnuse püstitamine. Seepärast ei tarvitse olla võõrastav, et kroonik tarvitab Tartu vene kantsi kohta sama väljendit „поставиⷨ“, „ehitas“, mis esineb tal mujal uute linnuste püstitamise puhul.

Tähendatagu siin veel vahemärkusena, et vene kroonikate Юрьевъ'i (või teisis käsikirjus Гургевъ'i, Гюргевъ'i) identsus Tartuga ei tarvitse tulla kahtluse alla. Tartut ja Jurjevit samastab mitte ainult hilisem vene rahvatraditsioon, vaid neid ühendavad ka vanad vene ja balti kroonikad. Nii nimetatakse näit. meile Läti Henriku kroonikast tuntud vürst Vjačko surmateate toomisel 1224. a. all Tartut vene kroonikais Jurjeviks (Гюргевъ).

Põhjuste otsimisel, miks Jaroslav 1030. a. üritas eestlaste vastu sõjaretke, mis viis Jurjevi asutamisele, on neid tavalisesti arvatud leida võivat sel teel, et seda retke on püütud viia seosesse teiste samaaegsete vene kroonikais mainitavate poliitiliste sündmustega. On arvatud, et eestlased võisid osa võtta Nestori poolt 1021. a. all mainitud Polotski vürsti retkest Novgorodi vastu ja et Jaroslav tuli 1030. a. seda neile kätte tasuma. Oleks aga Jaroslavi üritus olnud paljaks karistusretkeks, siis ta arvatavasti oleks piirdunud tolle aja kombel ainult rüüstamistega. Linnuse asutamine viipab aga sinna poole, et Jaroslavil pidid olema kaugemad eesmärgid. On lausutud arvamus, et Jaroslav tahtis Jurjevi asutamisega ja sinna garnisoni jätmisega kindlustada endale maksumaksmist eestlaste poolt. On ju skandinaavia saagadest teada, et rootsi viikingid, varäägid, kasustasid Läänemere idaranniku maid juba vanast ajast maksualustena. On väga loomulik mõelda, et selle vaate pärisid varäägide järeletulijad, vene vürstid. Et nad toimisid sedamööda ja püüdsid siin oma maksustamisõigust maksma panna, on teada mitmesuguseist allikaist. Kuid sama hästi teame ka, et kohalik rahvas ei tahtnud vabatahtlikult makse anda. Nõnda võis siis küll Jurjevi asutamispõhjuseks olla Novgorodi vürsti püüe — kindlustada siin endale ülemvõimu ja andamite saamist.

Kuigi viimasena esitatud asjaolu võis olla Jaroslavile Jurjevi rajamise üheks motiiviks, siiski pole raske tol ajal Läänemeremail ja Venes valitsenud olustikust välja lugeda veel teistki, mitte vähem tähtsat tõukejõudu: Jaroslav tahtis saada oma võimu alla Loode-Venele tähtsat Tartu kaubateed ja kindlustada Venele sellest saadavaid tulusid. Kuidas vene vürstid omaaegseid kaubanduslikke keskusi silmas pidasid ja neid oma võimu all püüdsid hoida, selle kohta pakub Vene ajalugu oma võitlustega sääraste kohtade pärast küllalt näiteid. Nimetame vahest ainult seda, et kõigi vene vürstide ihaldus endid Kiievis maksma panna johtus mitte ainult aujärje küsimusest, mitte ainult sellest, et Kiiev loeti Venes vanimaks linnaks ja pealinnaks, vaid enne kõike ikkagi selle soodsast kaubanduslikust asendist ja sellega ühenduses olevaist kasudest. Kiievisse kui sõlmpunkti jooksis kokku terve